(٢٦٢)

رسالة امانة الله (للغزالي)
مترجم محمد امين الوقادي

رسالة زهو غزالى

1

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı | Hacı Mahmud Ef.
Yeni kayıt No | 3083
Eski Kayıt No |

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü
3083

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد احد براسزاست که منزه است
ازغیر و مقید ست بنظر ● و نظر بی نظیر
او کل شئ مقر و محمد مصطفی ● در خزانهٔ
کبریائی او برجمله سرور اللهم احینا بعد
ما امتنا مع آله فی یوم المحشر ● اما بعد
حضرت حجة الاسلام امام محمد بن
محمد بن محمد الغزالی قدس الله سره الاعلی
حذملرینك امانة الله نام رسالهٔ لطیفه
سنی شرفیاب مطالعه اولمق میسر اولدقده

بو داعی حضرت متعال لا امن بالامین
ابن امنه ابو الامانة درویش محمد امین
توقادی اتاه الله المومن یوم لا امان
بنفس امنة بنده لری امین خزانه ترجمهٔ
امانة الله اولمق خذ متنذ بعد الاستشار
والاستخاره قیام وامنیت دل ایله اول
شهراه عبودیتده خرام ایدوب خامهٔ
ادهمی جامهٔ رطانته مضمار تحریرده
ارخای عنان رفتار کتابت اولنوب فی
امان الله سادهٔ لان اهل توحید قرندا
شلرمزه امانة الله قلندی حضرت شیخ
الاسلام والمسلمین بیورمشلر که معلوم
اوله که بو مختصر مصباح انسان اولان

رطانت
عربیده غیر لسان ایله سخنلنمکه دینور
اولنورکه محلنده ترجمهٔ
ایلمك مراد اولنور

نفس انسانینك مراتبنده اولان امانة الله
بیاننده درالاصول مراتب نفسیده اما
نة الله وجود انسانینك صفات قواسیله
ظهور ایدوب صفاتندن هر برصفت
اجزاء وجوددن برجزء ایله فاعل ومتمثلدر
ووجوداول صفات ایله قائمقام حضرت
احدیتدر مثلا روح که سلطان
وجوددر سریر قلبه جلوس ایلمشدر
وعقلکه انك وزیریدر سرای دماغده در
وقوت مدرکه حاجب باب یعنی قبوجیلر
کتخداسی بابیه سیله دماغك الت طرفنده
قائمدر وقوت حافظکه امانة الله خز
ینه لرینه خزینه داردر باشین اکسه

جا

شیخ عیسی بن بخش
در مملکته فعل
سلیمانی اولنخنه جلوس
اید و بنا هانه اولور کلام

3

جانبنده ساکندر وقوت متخیله که خیال
دخی دیرلر ممیزا عمالدر دماغك فو
قنی وطن قلمشدر وضمیر قلب انسانی تحسنده
حیات حسبینه نلك محلی اولان یرده ارام
ایلمشدر وحبات بشری ششش یعنی
ریه که اوکن دیدکلری عضودر
انك داخلنده توطن ایلمشدر وقوت توا
نالی که قدرت بشریه در زهره یعنی اوددن
حرکت ایدر وقوت ماسکه که وجودده
اولان افعال واقوال واخلاطی قابض
یعنی ضبط ایدر کرده یعنی جکرده در
محلی بوبرکدر وهاضمه که سرای بدنك
طباخی یعنی اشجی باشیسدر مطبخ معده

اكل وشرب ايله جمع اولان اغذيه اطعمه
واشربه‌يى طبخله مشغولدر وواقعه كه
فراش حضرت وجودده دائما يعنى بغرسغلدن
خدمت فراشتله قائمدر وقوت قاسمه كه
نعمت وجودك چاشنيكيريدر وجودده
بدمايتحلل اولان طعامك اقسامنى
جگرده محللرينه صرف وتقسيم ايله مشغولدر
وواهمه كه مجرمدر زندانى سبورور
يعنى طلاق جسمانه سنده اولان
فوائدك اراسنده مقيد ومربوطدر
وقوة جاذبه كه بيوك مطبخده حلقومه
كلن غدانك جمعنه تعيين اولنمشدر
وقوت سامعه سمعده روحك خبر بريديدر

وقوت

ديلبان معناسنه تركيدر
دل قلب معناسنه فارسيدر

4

وقوت باصره حدقهٔ چشمده ديده بان وبر
كس وش باغ ووجوده ناظر احوال عالميانده
وقوت ناطقه دماغ وديلده پروانه‌ئى برو
پرپرواى شمع معنادر وشامه دخى مشام
خيشومده رائحه‌لرك صرافيدر ولامسه كه
قاضى حق ومميز باطلدر جمله اعضاده
على الخصوص الوزره يرى واردر وبو
ذكر اولنان جماعتك هر برى كندى مقام
معلومنده مأمور اولديغى خدمتله
قائم ودائمدر وكذلك علم وعقل واراده
باش وكوكلده وطن بولمشلردر وقوت
ادراك كه قدرة الله ظهورندن عبارتدر
جگرده وحيات حسنى دخى حرارت غريزيده

وحرارتدخی صغوت ولطافتلی اولان
مانند ولطیفهٔ دم دخی قلب صنوبری
الشکلده تمکن اوزره در وبو جمله دن
هر بری کندی عمللرینی فعله کتورمکده در
اما صغات حکمیه جمیع صغاتده اشتراک
اوزردر وشهرستان وجودده بو جمله
نک هر بری بر محلده کندی عمللریله
مشغول ومأمور اولمشدر اما بدن
یدی طبقه اوزره ترتیب اولنمشدر
اولکی طبقه مغزدرکه کموکلرن قوائمی
ایچون اندرک ایچنده قیام ایلمشدر ایکنجی
طبقه استخواندرکه کموک بدنک قیام
وجودینه معیندر اوچنجی طبقه عصبدر

سبکیر

مغز
بیتندر کمکلری بیتی ایلان
اولمغله اکا دخی بیر لیکه
قفا کمککندن دخی ایلیکی بیتر

سبکیرلردر استخواندرک معیننده انلره
تقویت ویررلردر دردنجی طبقه کوشتدر
ان جمله بدنی مهما امکن احاطه ایدرکه
قیام حیات ایچون قانک حرکتنک
محلیدر بشنجی طبقه یاغدر قانک حرکتنه
لزومی اولمغله دائما لحم تام تازه بولنمق
ایچون انک یوزینه چکلمشدر التنجی
طبقه بوست یعنی دریدر جمله مذ
کوراتک محافظه سیچون جمله انلرک
اوزرینه کلمشدر یدنجی طبقه مویدر
یعنی قیللردر بوستک طشره سنده
رویاندرکه بدنک عفونتنی دفع ایچوندر
زیرا نسیم اول شعراتک مساماتندن وجوده

تأثیر ایلمك وسطه سیله روح روح
وفرح بولور هنوز معلومك اولسون
ای درویش طالب که بو ذکر اولنان جمله
موادکه ابدان وارواح وقوادر جمله سی
امانة الله در آفریدکار تعالی حضرتلر
ینك ارادت وقدرتیله وجود انسان
تخمیر وانسان انلرك سببیله تکریم و
توقیر اولنمشدر اشته بو جامعیت
واسطه سیله امر عبادت انسان اوز
رینه واجب بیورلمشدر پس سن دخی
عبادة الله ایله قیام وصبح وشام
عبودیتده دوام کوستره سین الا
لیعبدونی ادای حصر ایله واقع عبودیتد

خوا

خواصندن اولان معرفة الله سنك
ایچون حاصل اولور اول معرفة الله
سببیله حضرت حق تعالیه حصول
وصول حقیقی ممکندر اشته بو مذ
کورات کبی حضرت الله تعالی انسانه درت
قوت دیکر دخی تخصیص بیورمشدرکه
انلرنه جسمك وقوای جسمانیه نك
دخی داخلی عد اولنور ونه روحك
وقوای روحانیه نك داخلی عد اولنور
بلکه انلر قوت اسبابیهٔ انسانیه لردرکه
ظاهر وباطنك کسبی انلرك اوزرینه ترتب
ایدر اول چار قوانك بری خوابدر
اویخونك خاصهٔ لطفی بودرکه اکر

اعتدال اوزره واقع اولورسه بدن
وجودیدن صادر اولان حرکاتدن
راحت ایدر و اوبخوده عالم معنادن
نفس و روح و عقلك هر برینك وجود
ایجون کیفیتلری ندر اعلام اولنمق ممکندر
زیرا اوبخو قارورهٔ عالم غیبدر درون
شیشه یه طشره دن نظار تله کسب
واطلاع اولنمق کبیدر بو طریقله حال
مغیبات بیدا و اشکاره اولدقده اهل
ارشاد نفس و روح و سائر قوانك معا
لجه لرینه شروع ایدوب تحصیل اعتدال
ایدرلر لکن اگر اوبخو افراط اوزره زیاده
اولورسه نفسده کثافت و قلبده قساوت

قارورهٔ شیشه سی صرجه

درکار در و اول شخصده کدورت و غفلت
و ظلمت بیدا اولور کذالك اگر نوم وجودده
تفریط اوزره ناقص اولورسه بدن
صعیف و دماغ یابس و ضعف غالب
اولمغله عقلده خی مبهود اولور ایکنجی
قوت شهوانیه وجودده بنی ادمده
نسل بیدا اولمق انك خواصندندر و
ضلالتی دفع ایدر اما اگر شهوت غالب
اولورسه قوای روحانیه بدندن مضمحل
اولور و امر شرعك خلافی اولان محلله
دخی صرف اولنورسه اندن انواع عصیان
ایله ضلالت تولید ایدرکه روح و روحانیتك
طاعونیدر و اگر اول قوت وجودده

ضلالت
بدنك صلاحندن فساده میلی
درکه هدایت صورتنده ظا
هر برینك ضدیدر

ساقط اولورسه اکا عنت وصاحبنه
عنین دیرلرکه انده دخی نیجه نقصانلر
واردر لکن وجودده بو قوت اعتدال اوزره
اولورسه وانی اطاعت امر حقده صرف
ایدرسه ونکاحدن مانع شرعیسی
بوعیسه ونکاحدن احتراز ایلمزسه
سائر اوصافك دخی کاملی ولملرینه
سبب اولورکه روحاً وجسماً صفوت
وراحت شغله وسیله اولور
اوجنجیسی قوت غضبیه درانك خو
صندندرکه صاحبی دین ودنیاده غیر
تکش اولور مثلا امر معروف ونهی منکری
کندی اوزرینه فرض ایدر واعدایی

دفع ایدر واکر برناحق شئی کوررسه ار
سلان وقپلان کبی حقی ناحقدن ایرر و
حقی مرکزنده قرارده ایدر لکن اکر بو قوت
وجودده افراط اوزره اولورسه ظلم
وتعدی وشهرت وشدت وتسلط کبی
احوال قبیحه یه تبدل ایدر وتمیز خیر
وشرانك ادراکندن مسلوب اولور و
اکر تفریط ونقصان اوزره دخی اولورسه
دین ودنیاده غیرتسز اولمغله انددن صفت
اتحاد تولد ایدر دردنجی قوت نفسانیه در
نفسك خواصندن بری بودرکه عالم ارواح
ایله شخص انسانی میاننده حجاب وپرده
مانع اولور اکر اول حجاب اولمسه استغراق

حجاب ورده ایکی برمعنایه
شاید که بری روحانیت و
دیکری جسمانیت طرفندن اوله
ویا بری نورانی وبری ظلمانی
ویاخود علائق نفسیه دخی
اولمق محتملدر

غالب اولوردی بس انسان کمال عقبانی
وامور دنیایی کسب ایتمزایدی وچونکه
وجودده نفس غالب اوله هر باراندن
ذمیمه لر تولد ایدر حرص حسد امل
بخل ریا کذب افترا حقد عجب
تکبر طلب جاه ومال کبی اشته بویله او
لان نفس انسانی شیطانی اولور
وروحك بدندن ارتفاع وافتراقی
وقتنده صفت نفس روحی امر حقله
اسفل سافلینه رد ایدر وشخص
انسانی کندی عملرینه کرفتار ایدر
نعوذ بالله تعالی منه وکذلك الله
تبارك وتعالی انسانی درت قوت دیکرله

دخی

یعنی انفعال بدندن ناشی بید
اولور

کریه وسوزش ترك حرکت
دلك باك اولمغه ابلزبا
بوده استغفار اثر جامستی

٥

دخی مکرم قیلمشدر اندن بری کریه یعنی
اغلامقدر جملهٔ وجودك بخاری قلبه
توجه ایدوب قلبك تحملندن خارج اولمق
سببیله دماغه صعود واندن کوزه وبو
رونه کلوب بکا ظهور ایدر وکریه نك
خواصندندرکه اعتدالی صورتنده قلب
ودماغ اول بخاردن شسته یعنی پیقا
نوب ملایمت کسب ایدر کوزندن دوکمك
استرباش قوری اه ایله ایش بتمز
یالکز صابونی بیك سور صوقویما
ینجه کیر کیتمز واکر غالب وحد اعتدالدن
خارج اولورسه بدنی سست وضعیف
ودماغ دخی رکیك ونحیف وکوزی

باريك وتاريك يعنى قرارر واكرحد
ملحوظدن ساقط اولورسه قلبى حشن
ودماغى مختلى وكوزه خيره ايراث ايدر وقلبدن
مرحمت زائل اولور وايكنجى خنده يعنى
كولمكدر اغلمقڭ ضدّى وعكسيدر كه
مجموع وجودده قواى متنوعه كريه مركز
قلبه متوجّه اولديغى كبى قوت خنده نك
لطيفهٔ قلبه وصولى سببيله جملهٔ وجوده
راحت وير اعتدال اوزره اولدقده روح
انده فرحياب وتن دخى مستريح اولور
لكن حدّندن زياده اولورسه قلب ضعيف
ومتفكّره بى قوت اولور كما لا ان اخرويه دن
دور ايدر اكر خنده بركسه دن منقطع اولسه

زيرا افسوندر نعوذ بالله تعالى

دلتنك وغليظ اولور روح رميده يعنى
وحشى اولور كه قانى صوغق وقره كولمزيدر
وتن دخى عذاب غلظتده قالور ودماغه
يبوست كلور بعض علتلره دخى
سبب اولور اوچنجى قوت متحركه در كه جمله
اعضانڭ اوزرينه بالكليه اقبالدر
اعتدال اوزره اولدقده نقاش وياكاتب
واندكبى دقت لازم اولانلر امورده فكر
صائب صاحبى غايت خوب وفائق الا
قرار اولور واكر اعتدالدن زياده اولورسه
اولكمسنه سازنده وخواننده اولور و
نيجه لرى سرعت حركتله رقاص ودوّار
اولور وكسب علمك افرارى كا انسان اولمز

خفت طبع [illegible] مبدا
بعض صوفيه عجايب [illegible]
على [illegible]

واکرحدندن نقصان اولورسه وجودی
بخارلر ورطوبتلر وتندن فضله سی تحلیل
اولمیوب دائم کرفتار مرض اولور دردنجی
قوت ناطقه درواننك اصلی ششردیه
کلری ریه دندر حنجره ولسان ودماغ
وبین ودیشلر ودهان جمله سنك
اشتراکیله ظهور ایدر چونکه اعتدال
اوزره اوله فصیح ومحلخوان وپسندیده
سخن سبحان اولور لکن افراطی نقصان
عقله وکذب وبیهوده کوی اولمغله
سببدر وسوزلری توجیه قبول ایلمز
اکر تفریط اوزره یعنی ناقص اولورسه
حیوان غیرناطق حکمنده درسکوتیلر

فرطادفن نکا ابله فون
حافظلرن جمعنه عنا
واردرمعروفدرکه انده
برابر جمله ضرب بنه ص
نحو بربرینه ذانك سمنه
جلند یعنی کورینه ضرب
جزو بر برینه جاه ایدر
الصق ایلمك مهارت ومعرفتی
ملا اولمسی ایکی تحصیل علم
ده حفظ سوزن فجر برسنه
موا زکی رماسعی ونصیب
نفسنده اجق ممکن اولدیغی
معروفدر

[illegible]

بیور

11 بیورذوق سکوتی نه بیلسون بیلمین
حیوان ناطق بودنجی معلوم اوله که
بوذکراولنان قوتلرك اعتدال وخلاصه
سنده ناشی آدم صفی الله علیه السلام
جنابنه علم شریف عنایتیله تکریمی حکایت
بیورلرکه وعلم آدم الاسماء وعلم بر
قوتدرکه اکا هیچ برشی حجاب اولمز و
علم شریف جمله اشیادن سریع السیردر
بعض کسان واردرکه ذکراولنان قو
تلرك جمله سنده اعتدال اندره بوقدر
لکن سخندان وبرکو اولمغله اندره عالم
دیرلر واویله بیورلر مع هذا اندرك
بوتصورلری ضایعدر وتصدیقلری

مسلّم اولمزلرکن برکوی اولملری دخی
کندیلرینک عدم کمالاتلری اوزره کواهدر
مترحم عمر تلف کرده ناچیزدیرمکه واقعده
بویله‌درکه بیلن دیمزدین بیلمز بو قضیه‌ده
قیاس نفسله ایدرمکه کثرت کلامم جاهل
لاطائل اولدیغنک دلیل واضحی ونتیجه
مسلّمه‌سی (اولدیغی) مالا کلامدر کلّه لم بعد
زبرینه صدد ای عزیز هرکیمک
وجودنده که بو صفتلر اعتدال اوزره
اولورسه حیاتی ومماتی زماننده دخی
علویات عوالمه عروج ایدر وجون بر
وجودده که افراط فعلیله بیدا اوله اول
وجود شیطان انسان صورتنده اولور

وجود

وجود صفات معتدله‌دن تفریط ونقصان
بوله اول وجود صفت انسانیتدن ساقطدر
اولئک کالانعام بل هم اضل سلوک
اهلینه انسانن صحبتی بو مقدر مقصود
او صحبت کیم بیلمسنه صحبت حیوانیدرلر
نائنده ابن ملق شاذلی مکتوباتنده بیو
رکه انسان دیو صوفیه عندنده بعث
احمدیه ایله تحقق ایدوب ومن طرف
الله تعالی مؤیّد ومقوّی اولانکسنه
دینور ای درویش ظهور انبیا علیهم
التحیه ونزول کتب الهیّه وارشاد
جمله اولیا وحکمت جمیع حکما وسلا
طین عظام اوزرینه واجبا ولان

امر معروف ونهی منکر وامر قصاص
مجموعی بو صفات اهلنه وصیت و
اندی تربیت ایجوندر وحال انکه بو
صفات وجود انسانیتك کسب کمالی
ایجوندر و روح و روحانی وجسم
وجسمانینك قوتلری تام اولمق ایجوندر
که بر مرکز وجود انسانیده تخمیر
اولنمشدر جمله سی امانة الله در
هر ذات بختیار که امر انبیا یه متابعت
دولتی ایله وارشاد اولیا یه موافقت
سعادتی ایله مستعد اولوب بو ذکر
اولنان قوتلر ووصف اولنان صفتلره
رجوع بیوره ارواح طیبه نك عالمی

اولان

اولان ملکوت علیاده طایفهٔ اولیا اللهه
معدود واندره ملحق اولور والا معاذ الله
روح شریف وقوای لطیف وصفت وجود
انسانی کرفتار عذاب الیم اولور وجود و
جوده بو قوا اوارواحك ظهوری روح
قدسی واسطه سیله وجود وجود بو
لمشدر جمله سی امانة الله اولورا ما
حقیقت وجودکه اکا مخصوصدر الم
وراحت دخی انسان اوزرینه کندی
قوتندن ظهور ایدر مثلا افتاب فلك
رابعدن مرکز خاك اوزره شعاعی عکس
ایدوب نور خرشید تمام روی زمینی
ضیادار ایدر و بو واسطه ایله یعنی انده

امانة الله وودیعت الله اولان خاصهٔ
تاثیر سببیله حرارت ونیجه اشیایی ر
ورش یعنی تربیت بیدا اولور بس کذا
لك روح انسانی ملکوت ارواح اولا
عالم امر اللهدن کندی علمی وحیوتی نو
رینك عکسدیعنی وجود انسانی زمینه
بر تو باش قیلوب اجسام کثیفه اوزره
متراکب اولمشدر بس بدان کثیفه
وارواح لطیفه که جسم وجاندر در
وشمس وقمر انفسیدر بدر ومادر
کبی اجتماع ایدوب ما بیننده برفرزند
تولد ایدر مثلا آیینه ایله اینه نك
مقابلنده اولوب انده مرئی اولان

شینك میاننده حاصل اولان رؤیت
کبیدر بس وجود بنی ادمده اولان بو
شخص معنوی غلاف وجودده شمشیر
کبی مستوردر انی جواب کوررکه هر
محلده روان اولور واکل وشرب ایدو
لباس بوش والم وراحتی ادراك ایدر
بس بنی ادمك وجودنده بو قدر
صفات کثیره سی ایله اول شخص کو
یاکه خواص کثیره سی ظهوره کلن
معجونکبیدرکه انك دخی معجون وجو
دنده اول صفتلرمندرجدر کاه
بوشیده وخفاده وکاه اشکارده وکنده
اولور ای عزیز روح افتاب

نفس اولوب عالم اروا حدن زمین وجود
انسانه عکس ایلدیکی بو شخص دخی نفس
انسانك وجود قمریسیدر که افتاب حقیقتدن
وانشق القمر سری اوزره انشقاق بولمشدر
بس اکر اول شخص وجود خود بخود جسمدر
دینورسه راسندرا تا جسمدن لطیفدر
واکر عین روحدر دینسه او دخی درستدر
اما روحدن کثیفدر و اول شخصك
سادر ابدان ایله جنسیتی و بدر ارواح
ایله دخی نوعا خصوصیتی واردر اول
وجود شخصده هر صفتکه غالب اوله
صورت بذیرا اولور یعنی فعله کلوب
انکله عالم اولور و اول اعمالك ○

صو

صورتلری کندی وصف حالی اولور که
ویحشر الناس علی صور اعمالهم وارد
اولدی وکما تعیشون تموتون وکما تمو
تون یحشرون دخی سباق مزبوری
مصدقدر ○ انبیا واولیا حضراتی
بیوردقلری اوزره بو شخص وجود
ایجون فلکده عروج اختیاری و غیر
اختیاری واقع اولور و کندی حقیقتندن
حسبحالی قدر حق تعالی ایله مکالمه
وحقدن استماع والهام وارادت ○
امر و نهی کانا ازلا اولور بو کمین اهل
دلاالن امین سربره دانان درویشان
دیرمکه ○ امام صادقان حضرت

جعفر ابن باقر بیورمشدر که بوایة کر
بمه یی بالذات قائلندن استماع ایدنجیه
دك تکرار ایلدم حتی ساده جه مؤمنلر
غیر سالك حقنده دخی واردا ولمشدر
حق تعالی ایله تکلم ایدوب مصاحبت
مراد ایدنلکسنه قرآن کریم تلاوت ایلسون
وتلاوت ایلدکده بن حق تعالی ایله
سخنساز اولدم دیو یاد سوکند ایلسه
یمیننده حانث اولمز دیو فقهای کرام
یازمشلردر ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ
هدیتنا انتهی حضرت امام حجة الا
سلام ینه بیورر که چونکه اول حا
لانه مالك اولان سالك درجات

مطلقه

کاله رسیده اوله ملائکه کروبیاندن اعلی
وافضل ومراتب فنا فی الله ومنازل بقا بالله
نهایتنه واصل مکمل اولور وکذلك بنه
اول شخص وجود درکه معاذ الله مردود
حق وشیاطین انسانیه زمره سنه ●
ملحق اولوب وشیطانك مسخره سی اولور
وارواح خبیثه ایله جنسیت وبلکه
اتحاد بیدا ایدر رای درویش امر ربانی
واذن سبحانی ● واحکام شرعیه
واداب مرعیه واحوال طریقت وامر عبادت
واطاعت بالجمله بو حقیقت وجودك
کسب کمال ایلمسیچوندر رای عزیز بر طائفه
دیمشلر که حضرت الله تعالی قولك صواب

وثواب وخطا وکناهدن منزهدر و
اول حضرته اول حالاتك برندن
سود و زیان تعلق و سرایت ایلمز بلی
بویله در اما هرچند حضرت الله تعالی
منزهدر لکن شخص وجود انسانی منزه
دکلدر بلکه کندیدن وجودن کلن عملر ایله
مقیددر مثلا حسناتك حسنیله مزین
وسیئاتك عذابیله کرفتار محن اولور
وبوندکر اولنان احوال بالجمله امانة
اللهدر حال انکه حضرت الله تعالی
حی وعلیم ومرید وقدیر وسمیع و
بصیر ومتکلم وحکیمدر شخص
وجود انسانی بشریتك وسعی قدر

بو

بو سکز صفاتلر ایله شرفیاب بیورمشد
رکه خلق الانسان علی صورته بو صور
رتده ای علی صفته دیو بیان بیورلمشدر
انسانن بو صفات مذکوره دن حصه دار
اولمغه قابلیت واستعدادی وزره
مخلوقدر یعنی انسانك صفات ذاتیه یه
منسوب وموصوف وصفات افعالیه
ایله مکرم قلندیغنه انکله اشارت
اولنمشدر مثلا تخم ودانه دن دانك
شجراتی وثمراتنی تربیه ایلدیکی کبی نطفه
انساندن بطون امهاتده انواع انسان
تولد ایدر و انسانك دخی اعمال و افعالی
واسطه سیله کونا کون قماش وانواع

لباس ودرلودرلوغدالرواشربه
ظهوره کلورکه اول حصنه مذکو
رەنك سرّیدرکه خالق تعالی خلق
وایجادینه انی الت ایلیوب انك یو
زندن اظهارایدر اشته بومقد
مه دن معلوم اولدیکه انسانڭ حز
ینه دار رحمن قیلنوب اسماء وصفا
تنك دخی خازنیدر زیرا حضرت
الله تعالینك انساندە واقع اولان
صفتدری واسطه سیله سائر حیو
نات وغیریه نسبتله انسانه خلیفة الله
دیرلرچونکه هرکیمکه بوامانتدارلقم
امین اولورسه خلیفه خلف واکر

دنیاده فی الارض خلیفة
ایه کریمه سندن اقتباسدر

خائن

18

خائن اولورسه حق تعالینك تیرلعنتنه
هدف اولور اللهم ارنا حقائق الاشیا
کما هی وخلصنا الهی عن الاشتغال
بالملاهی وانت الناهی بندامدی
بودرویش دلریش مبین شهر عصیان
وتشویش مترجم عمرضا یعکرده یدی
ماده ایله وصیت ومشتمل اولدیغی
بنجه نصیحتی بوخاتمه ده احبّ دوستانم
اولان طالبان طریقت وسالکان
حقیقتدن هرفرده خصوصا بو بنده
لمکرده ناچیزدن اخذ نسبت عزیزایدوب
وانك اوزرینه دوام وقیام اهلنه
عقل قاصر مجه احسن نصایحم وایمن

لوایحم بونلردرکه بندن دکل حقدندر
امانة اللهدرکه ان احب عباد الله الی
الله انصحهم لعباده حسن بصریدن
مرسل اثر اکملدر اولا بو وثیقه منتر
جمکرده نك جامع اولدیغی فوائددن
بندهٔ مفیدسی حصول بزیرا ولمقده
مداری ذکر شریفدر صبح شام و بلکه
بردوام ذکرملقن حق تعالیدندر و
اهتمام و تعظیم و احترام تام اولنه که
صاحب فکر صائب ولنلرك بری بیوررر
نوری از بیشانی صاحب دلاندیدوز مکن
شمع خود رمیبری دلمرده از محفل جرا کرك
لسانی ظاهری صوری واسترسه جنانی

حدیث مرسل اولدرکه تابعیندن
بری روایت ایلدیکی حدیثنده
اصحابدن برندن اخذ ایتدیکنی
سویلمزدن همان قال علیه السلام
دیو روایت ایدر

امام حسن بصرینک هر حدیث
مرسلی حضرت مرتضادن
روایت ایلمکله [illegible]
[illegible]

باطنی

19

باطنی معنوی اولسون زیرا اکرك قلبی منا
فق صفتی اولدیغی لا یذکرون الله
الا قلیلا ایة کریمهسی وصفندن
عیاندر و بو مفهوم جلیلدن اکثر ذکر الله
بری من النفاق اثر جمیلیله دخی نمایاندر
عزیزاندن بری دیمشدر که ذکر الله کنا
هکار اولمیانلرك توبه سیدر که کنهکا
لرك وحشتلرینی دفع ایدر و دخی قیام
لیال و انفاق مال و جهاد کفارده عجز
اظهار ایدنلر کسته از کاری اکثار ایلسون
دیو حدیث شریف وارداولمشدر بو
محلده بو دخی معلوم اوله که ذکر شر
یفك انواعی میاننده افضل و اولی ترك

ایدوب فاضله تنزل ایلمك قصور
همت ونقصان دراییدرکه افضل
العبادة الذکر وافضل الذکر لا اله الا الله
دیو بیورلدیکه افضلدر افضلی وکوزلدر
کوزلیدر واکرچه سالکك طبعنه
ابتداء کلمهٔ توحیددن زیاده اسم جلال
انسب کلورسه دخی وخفیه دن نبذه
یاب اولمیان مبتدیلره جهریه تعلیم او
لندیغی کبی ابتدا جلاله تلقین اولنورسه
دخی بینه مطمح نظر اولان ذماته یه مقد
مه مقوله سی اولور وطالب سالك
وذاکر منهالك هر نفسی نفس اخیر بیلمك
کرکدر وآی اولدر ویشه وبلکه

هر

هر مؤمنك اندیشه کده وقت سحر ایله
بین العشائین اکا برانتباه بولنمیه ای
زهر وطریق حق مأثور ا تتأخذ صحیح
واذن واجازت دخی سنة سنیه اولد
یغی معلوم اهل علوم مدرلکن برکشیدن
اذن ونفس المق واجازتله سلسله
اصحاب نفسه ملحق اولمق مراد اولندقده
اکر علی رؤس الاشهاد اذن واجازت
المش کسنه لردن دکل ایسه معروف
ومعتمد ونامدار برکسنه دن یدنده
اجازتنامه سی وممضی ومختوم سند
اذنعامه سی اولمق اکرچه بدعتدر
اما حسنه وبلکه فریضه قبیلندن اولمشدر

سندن اجازتی علم ظاهرده
امام حرمین وباطنده امام
حجة الاسلام وسائرلر
دخی بازمشلر

بویله وثیقه صاحبی اولمیان اشخاصه
طالب مبتدی ایلمیوب تأنی ایده زیرا
جاهل جسور کثرتدن ومتشیخ خیالباز
وسیاح دروغکار نوبنو وفرت بولمغله
وعائد جاهل وعالم فاسق غلبه ایلمکله
درکه حضرت مولوی قدس سره بیورر
ای بسا ابلیس آدم روی هست پس بهر
دستی نشاید داد دست اگرچه آیات
ودعوات واذکاره شغلك ثمره سی
ومن یعمل مثقال ذرة حکمنجه ضایع
اولمزکه ان الله لا یضیع اجر
المحسنین بیورلدی لکن آثار معنو
یه سی البته نفس صحیح واستاد ملیح

ایله

ایله ظهوره کلور دیدکلری انجاح طریق
سعدیه کبی آثار حسنه ایله ثابتدر که
اندن ونفس شیخ ایله ظهور ایدر ثانیا
وصیتم فقیه صوفی اوله لر صوفی فقیه
اولمیه لر زیرا صورتا اولی روش ثابتدر
اهم واتم واکملدر یعنی ابتدا تصحیح عقیده یه
قدرت رتبه لری تحصیل علم شریف ایدوب
بعده سالك اوله لر بودخی وقتیله لازم
اولور امور دندرکه بعض احکام شرعیه
مقتضای زمانه تابعدر شرعك حقیقی
فرد ثانی اولی تصدیق ایله نظام بوله
کلمشدر تعامل ناس اجماع رتبه سنده در
لا یجمع امتی علی الضلالة تعامل ناسه

قدم بولنان امرك انكارنده خطيردن
خشيت اولنوب بخصوصا حالى وزره نرك
ايتميوب قارشدرمق موقوفا فتندر اكثر
علمايى تكذيب ايلمك كذبدر لاسيما منا
فاتى اولان امورك مياننى توفيق ايلمك
اسان اوله وطرفنده كثرت فحول علما بولنان
امر قوتلى اولديغى مدتلدر امور مشكلهده
مهما امكن توفيق ايله تخليص مسلمين
واجبه ردوشورمكه مائل اولمبه لر
اكر حقيقتى فهم اولنمديسه فاسئلوا
اهل الذكر ان كنتم لا تعلمون ● حكمنجه ار
بابندن حل اولنه شايدكه اصطلاحه
مبنى ولمغله اهلندن تعلم اولنمه فجه

منكشف اولمز عنادكار واهل اصرار
اولميه لر ● برماده ده ضعف وبلكه
كراهت دخى جوازك علامتيدر ●
فيالها قصة فى شرحها طول سيد الطا
ئفة جنيد حضرتلرى بيورمشلركه بزم
علم طريقتمزى تصديق ايلمك ولايتدر
اكر صوفيه كرامتك تصديق واعتقاد
حقيقى ايله متصف بركمسنه كوررسكز
دعاء خيرنى نيازمند اولك كه اول
كمسنه مجاب الدعوة يعنى دعاسى مقبول
اولان طائفه دندر قطب مكى
حضرت شيخ اكبردن نقل ايدركه بيور
مشلر بركمسه انتساب الى الله دعواسنده

يعنى مع هذه عورت بجز
صاحبلر

اولسه اعتراض ولنميوب حسن ظن و
اعتقاد ايله حسن نظر ايلمك سعادت
علامتلرندنك اعظميدر زيرا دينده
غلظتله اسلاقی و اخلاقی بكتمز اولان
كمسنه يه رخصت ويرلميوب منع و تعزير
لازمدر ديو اشباهده مصرحدر
ثالثا پندم بودركه فقرای طريقته علم
ايله كورنميه لركه سبب وحشتلری
اولور رفق و حسن خلق ايله كورنيه لركه
وسيلهٔ انسيت و صحبت ايلدكه هر
سالك اول صحبتده كندی طريقنه
محبتی زياده اوله نفرت بيدا اولان
صحبتی ايلميه لر زيرا مجازاة بالمثل مقرردر

رابعا

23

رابعا مخلوق خالق تعالی في تحقيردن
و تعييب و تعييردن دخی حذر ايده لر
خصوصا اهل قلوبدن كل ايديكی معلوم
اولميه وبلكه دردمندان فقرای صوفيه
شكلنده اوله ع بر سكك بر قربالی
قالدردی اوردی بره شرحنه دقت
اولنه كشيده تعييب خصلتی بعضك
اثريدر ابو سعيد خدريدن مر
وی حديث صحيحده كلديكه اشد
الناس بلاء الانبياء ثم الصالحون
الی اخره معنی بيمك اولوركه ناسدن
بلاسی بك شديد اولان پيغمبرلردر
اندن صكره صالحلردر بعض وقت

اولورکه اول صحابه‌دن بری فقر دنیویه
مبتلا اولوب بر عبادتك غیری شیء بولمیوب
انی یرتوب بوغازینه کچوروب کیرو
قمق یعنی بیت دیدکلری بوجکه مبتلا
اولور وجود بنی یرلر وانی اولدررلر
تحقیق انك امثالنده بعضیلری وار
درکه سنلرلرك عطا وکرمندن فر
حیاب اولمغزدن زیاده انلر بلانك
ظهورنده شدیده الفرح اولورلر
دیو بیورمشدر مال وسائر ماسوی
امانة الله اولدیغنه بو دخی
کواهدرکه ینه حدیث شریفده ابو
ذر غفاری روایتیله بیورمشدرکه

برزد

24 بندن صکره بکا محبتلری شدید وقوی
بر قوم کلسه کرکدرکه بنی کورمك ایچون
ملکنی ومالنی بخشش وفدا کارلقدن ممنون
ومسرور اولورلر بس امدی کمال محبت
بر حال خواجهٔ عالم حبیب اکرم صلی الله
علیه وسلمی کندی نفسنه تقدیم و
روحنی دخی فدا ایلملکله ع
روحی فداك ای صنم ابطحی لقب نظم
بیك جان اولیدی کاشکی بن دلشکسته‌ده
تا هر بریله بیك کز اولیدم فدا سکا
خامسًا وصیت ناچیزانه معلوم اوله‌که
هر شیده سبب حرمان یعنی ظاهرده
وباطنده محروم قالمق بودرتا اصولی

ضایع ایلمکدن کلور برسی اقامت
فرائضکه ادای دین دیندن زاده ریا
اولمز ابو العباس مرسی دیمشدرکه سنک
حق تعالی عندنده نصیب وقسمتک
مقداری حق تعالینک سنک عندنده
اولان حقی واکا رعایتک مقدارندن
معلوم اولورکه عاشقه نشان ودعوایه
برهان درکاردرر ● ان المحب لمن
یحب مطیع ایکنجی اصل دخی اجتناب
محرماتکه مباحلردن دخی طریقتده
ضرورتلیدن زیاده اهل دله محرمدر
انکچون اثرده وارد اولمشدرکه عالمده
غبیط حرام ایله براولسه اهل دلک

اندن

25

اندن اکلی حلال دیر صوفی هر حالده
صورة اضطراریده نصب عین ونصب نفس
ایلمک کرکدرکه سؤال وحساب منا
قشه روز رستخیزده حد وسط اوزره
اولان مأکولات ومشروبات و
ملبوسات ومساکن وقدری معروف
صدقاتدن زیاده اولان اسرافدندر
فائده نذر شرعی واقع اولدقده ●
یوفون بالنذر وصف کریمی اوزره و
فائده سی لازم اولان امورده نذر
لکن اکر تعیین عدد اولنمدیسه کرک
نذر مالی وکرک نذر بدنی فعلی ویا
قولی اولسونکه مثلا نماز قیلمق وصلوة

وسلام وذكر ايلمكه عهد ايلمك كبى
بو بابده ايكى قول وارد ر فقهاسكسان
عددن اوزره اولمق لازمدر ديركه
لقد نصركم الله فى مواطن كثيرة
اية كريمه سنده وقايع نبويه اولمقدار
بالغدر و محدثين عندنده نذر يمين
قبيلندن اولمغله كفارت يمين اولمنجى
امر بوندنجى رعايت اولنه ديديلر
وبو حكمى كفارة النذر اذالم يسم
كفارة يمين اثر شريفندن اخذ ايلديلر
ارباب طريقتدن اولان كمسنه لر
سائر يكانكان كبى هر ماده ده نذره
سرعت ايلميه لر نذر عوام اسلامدن

خواصّه بر عريضه روحانيه نياز
در منتسبلر انتسابلرينك خير و بركتنه
انتظار و توجّه واستمداد ايله صبر
ايلمك نذردن اولادر حضرت امير
پير خواجه سيّد احمد بخارى وقت
حياتلرنده مسكنلرى اولان خانقا
هكه ابو شيبة الخدرى رضى الله
عنه تربهٔ شريفه سى همجواريدر
اندن بوداعى حق بنده لرين مقاملرنده
اقامت خدمتنيه قبول بيوردقدى
بوسال كرام مالدر روح الله روحه
وزاد بالتجليات فتوحه انلر بركره
بر التون نذر قبول ايلمشدر شيخ

بعدالمحبه بيانارن خرابه سياولن
تكيه يه جبهه کعوملرك كاريد
ايمش سانزايع ولبالده
كندى بنالرى اولمادر
ابى شيبه زنده و
زاويه لرندنوضى اور
ايمشدر

لاحرار جنابیله اساطین طریقتك
عدلری ودخی العبد یدبر والله
بقدر عدد حروفنه رعایت ایجون
اوزسکز عددی اختیار اولنمشدر
اوججنجی اصل اتباع سنتدر وصول
حق واسطهٔ نبویه دن غیری صو
رتله محالدر خصوصا افعال و
اقوالی صورت مسنونیه قصر ایلمکله
فلت مؤنتله عنا صردهٔ راحت ود
غدغهٔ کلفتدن امنیت واردر
شیخ مرسی بیورر که تبعیت سنت
اهلی اولمیا نکمسنه یه طریقتدن انسان
دیمزلرکه اوانحر رسالدنی کچمش ایدی

كالانعام بل هم اضل سبيلا ● ودور
دنجی اصل دخی اداء التزام ورعایتدر
زیرا هیچ برینی ادب واصل ربا اولمامشدر
طرفین کلها اداب مشهوردرکه علمادن
سوزی وعوامدن کوزی واهل قلوبدن
اوزی محافظه لازمدر سادسا
وصیت بودرکه اکرافت شهرته با
لضرورت ابتلا عارض اولمق مقدردر
ایسه اوج حاله رعایتله انشا الله
سلامت میسر اوله بری تصریحا
وتلویحا دعوادن بری الساحه اوله ●
ایکنجی مال وجاهدن ظهور ایدن اشیا
نك قبلی ایله استغنا قیلنه وبردخی

یعنی کسدم وفلان منصب
ایلدر یو ولایت وکرامت
دعواسی ونحو اولسه دخی
اظهار قلنمیه

ناسدن احترازدر الفت مكير همچو الف
هيچ تو بكس پابستهٔ الم نشوى روزباز
بس مع ذلك انلره شفقت اولنه كه
اثرده انصر اخاك ظالما او مظلوما
وارد اولدى ظالمه نصرت ظلمى ترك
بابنده نصيحله اولور ديه بر بندلك
دنخى تاثيرى حكايه طريقيله ويا
معهودانه براخر كمسنه يه بند ايدر
كن استماع وجهله وزره اوله زيرا
روبرو نصيحتك قبولى البته نفسه
اوزره ثقيل كلور ديدنجى وصيت
زيارت قبور لايقانه فايقانكه
الهيكم التكاثر حتى زرتم المقابر

سرزنه

سرزنده مطالب عاليهٔ امام فخرده فوائدى
وتعلق روحانيتك قواعدى مبسوطه
در لكن بونده طريق زيارت روحانيت
اهل الله بوخاكراه اكهدن ابرارده طا
لبان مبتديانه يادكار اوله كه اولا
روحك جانب جناب حقه من روحى
شهادتيله مناسبت اضافيه برله
شرفياب اولديغنه حسن اعتقاد
وجسمانيتدن زياده روحك حال
تجرد روحانيتده كاركر اولمسنه متانت
اعتماد بيدا ايليوب توجه واكر ممكن
ايسه خلع نعلين ايده ادابا وزره
جانبنده مفروض ولاده صورة قربيتى

قدر محلده قیام و عموما سلام ویروب
السلام علیکم دار قوم مؤمنین وانا
ان شا الله بکم لاحقون دیوب قعود
اکر ممکن ایسه تمکین جوارح سبب
اطمئنان اولور اوندن بر عدد سوره
اخلاص شریف قرائت اولنه مقدما
قلب قران اولان سوره یس شریف
وسوره ملك تلاوتی اکر ممکن اولور
سه دخی سریعا ظهور انکشافه
سببدر اوچر اوچر معوذتین سو
رهلری اکارداف اولنوب فاتحة الکتاب
نفس واحده روایت مسلسل معهود
اوزره اوقنه وسوره بقرهنك اولی

مغلحوندن

سلام
یس وملك — واخلاص
شریف — معوذتین ٢
فاتحه ١ — اول بقره ٢
اخر بقره — اسما حسنی ٩٩
توحید ٢ — جلال ٢
سلام

مفلحوندك واخری لله کلمهٔ جمیله سنده
سوره تمامنه دك اوقنوب اوائل سوره ده
بسمله ترك اولنمیه صکره اسماء حسنای
بر بر قطع ایدرك اثرده ورود و
جهی وزره الف لام ایله اوقنوب
کوزلرینی قبایه ع جشم بوشیدن
این طائفه فتح البابست و بالجمله
جمعیت قلبیه استحضار ودفع
خواطره بلنده اوچ کره کلمهٔ توحید
واوچ دفعه اسم جلال بر بر تعظیم
واجلال ایله ادا اولنه وجمله سنده
رعایت تام بولنه که تسهیل جمعیته
سببدر بر مقدار سکوت وسکته

توجه دعوت روحانيه عقيبنده خا
صة بر كره دنجى السلام عليكم ورحمة
الله وبركاته ديوب ياسيدى فلان
وياخود ياشيخى فلان ديو اسم وشهر
تيله خطاب ايليه ويا يارسول الله
ديوب اكر محضا زيارت واستغاثه
اولميوب برامره استمداد ولمحوظ
ايسه فاستعينوا من اهل القبور
حكمنجه بو محلده مراد هر نه ايسه ابراد
ومن عند الله الخلاق الرزاق
حصولى استشفاع واستمداد اولنوب
بروبا اوج كره مرام لسانا وياقلبا
اعلاءً ولنه بعده خشوع اوزره قيام

ورجعت قهقرى ايله عودت اولنه والسلام

رباعى

از شراب مداد خم دوات خامهٔ ما همیشه پر شود مست
كر پریشان سخن شور چه شود لغزش پای مست معذورست

اللهم سهل عسر اهل الاعسار وحصل
مرام رهط الاسرار يا من ذكره
سعادت للذاكرين وشكره فوز
للشاكرين وطاعته نجاة للمطيعين
صل على حبيبك وآله واصوله
وفروعه واشغل قلوبنا بذكرك
عن كل ذكر والسنتنا بشكرك عن كل
شكر اللهم ان لم تكن لرحمتك
اهلا ان تنالها فرحمتك

اهل ان تنالنا ولا تمزق اعراض الا
تقياء باعراض الاشقياء ولا
تكشف عنا سترا سترته على رؤس
الاشهاد انك رحيم بمن دعاك
ومستجيب لمن ناداك من العباد
تمت وبالخير عمت في شهر
فيه توجه مقام السيد
البخارى الى الداعى
بالخير وهو صفر الخير
١١٥٦ ه

باستانبول بقلم سقم رقم مترجم
درويش محمد امين النقشبندى التوقادى

غفر له

تمت هذه الرسالة اللطيفة بعناية
خلاق العليم في اواخر شهر
رمضان شريف ثمان و
سبعين ومائتين الف

Eski Kayıt No

Süleymaniye Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No: 3083
Eski Kayıt No: